

مقاله شماره ۹۶

مدیریت زنجیره تأمین و لجستیک پایدار

محمدرضا بهرام چوبین^{۱*}، بابک یوسفی یگانه^آ، علی رحیمی فرد^{۳،۱} گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملایر^۲ گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملایر*نویسنده مسئول مکاتبات: m.bahramchoobin@yahoo.com

چکیده:

مشتری‌ها و قوانین جدید، شرکت‌ها را برای طراحی مجدد شبکه‌های زنجیره تأمین و لجستیک برای کاهش اثرات محیطی منفی سوق می‌دهند. اهداف در طراحی شبکه‌های لجستیک و زنجیره تأمین از کاهش هزینه‌ها به اهداف متعالی‌تری مانند کاهش تأثیرات مخرب محیطی تغییر پیدا کرده است. هدف از ارائه این مقاله بررسی و گسترش چارچوب ترکیبی پایدار از لجستیک و زنجیره تأمین است.

کلمات کلیدی:

مدیریت پایدار؛ زنجیره تأمین؛ لجستیک

۱. مقدمه

در دهه اخیر مشتریان و قوانین دولتی شرکت‌ها را برای کاهش تأثیرات محیطی محصولات و فرایندهای اجبار کرده‌اند (5) بازخورد بین زنجیره تأمین و پایداری نیز مرحله دیگری از عملیات و محیط است. اعضای اتحادیه اروپا گروهی تشکیل داده‌اند که هدف آن‌ها پیاده‌سازی و اجرای قانون است که باعث می‌شود تولیدکنندگان مسئول جمع‌آوری، بازیافت و یا دفع امن ضایعات خود باشند. (۳)

بحث زنجیره تأمین و لجستیک پایدار موضوعی است که هر کدام به طور جداگانه در دنیای آکادمیک و عملی جذابیت‌های زیادی داشته و در تحقیقات گسترده‌ای پیرامون آن‌ها شده است. به همین سبب فشار زیادی از طرف سهام‌داران، قوانین دولتی، فعالیت‌های سازمانی غیردولتی نظیر NGO و رقابت‌های جهانی به شرکت‌ها وارد می‌شود تا آن‌ها هر کدام سطح خاصی از تعهدات به شیوه پایداری را اتخاذ نمایند. برخی از این تعهدات سطحی و غیرضروری هستند که می‌توان مثال‌هایی از آن را در مقاله (۶) یافت. برخی شرکت‌ها نیز برای متعهد شدن به ارزیابی‌های پایدار مردد هستند و صفت مشترک بین این شرکت‌ها این است که استاندارد رایجی برای ارزیابی و اندازه‌گیری فعالیت‌های پایدار وجود ندارد (۴) که برخی مقاله‌ها درباره ناسازگاری و غیراستاندارد بودن ارزیابی‌های پایداری در زنجیره تأمین بحث می‌کنند (۶). یکی از اهداف این مقاله بررسی تعاریف و چارچوب‌های زنجیره تأمین و لجستیک پایدار و ترکیب آن به نحوی است که بتوان آن را قابل‌اجرا درآورد. همچنین قصد داریم تا به منظور طراحی شبکه‌ای متوازن بین هزینه‌ها و تأثیرات محیطی به طراحی

زنجیره تأمین و لجستیک پایدار کمک کنیم. بعلاوه امیدواریم با توجه به شرایط کنونی تحریم کشور قدمی در راستای استفاده از موقعیت موجود برداشته و با ارائه راهکارهای عملی بتوان به جایگاه مناسبی رسید. همچنین پایداری و استراتژی‌های یک شرکت بایستی خیلی نزدیک باهم آمیخته شوند و حمایت مدیران ارشد ضروری و اغلب به عنوان یک اهرم کلیدی برای پیروزی مدیریت زنجیره تأمین و لجستیک پایدار است.

۲. مرور ادبیات

اکنون مرور ادبیات مختصری از پایداری و بحث‌های مربوط به زنجیره تأمین و لجستیک آن بیان می‌کنیم.

پایداری به طور فزاینده‌ای توسط سیاستمداران (شورای ریاست جمهوری آمریکا در سال ۲۰۰۴ و اتاق بازرگانی اروپا در سال ۱۹۹۶)، مطبوعات معروفی مانند آنون در سال ۲۰۰۱ و مجله‌های مختلف فنی بحث شده است (۵). شکل ۱ تعداد مقالاتی را که در زمینه‌های مختلف توسعه پایدار و پایداری مورد بررسی قرار گرفته‌اند خلاصه می‌کند و بدین وسیله طبیعت میان‌رشته‌ای پایداری را نشان می‌دهیم.

بسیاری از توجهاتی که اخیراً به پایداری و محیط‌زیست شده را می‌توان در اقدامات اقتصاددانان و فلاسفه نظیر هاردینگ در سال ۱۹۶۸ و بارسونس در سال ۱۹۹۷ یافت. به طور همزمان مفهوم پایداری وارد فرهنگ‌های مشهوری همچون کتاب‌ها و فیلم‌ها شد. بررسی پایداری در ادبیات مدیریتی از دهه ۱۹۹۰ شروع و از آن پس به سرعت افزایش یافت.